Vaihtoehtoja alustatalouteen

Tulevaisuusvaliokunta 11.5.2016
Tuukka Lehtiniemi

Alustatoimijat luovat markkinoita

Alustat välittävät markkinavuorovaikutuksia

- Uusina markkinapaikkoina tehostavat olemassa olevien markkinoiden toimintaa
- Luovat kokonaan uusia markkinoita uusille tuotteille ja palveluille

Kuvan lähde

Käyttäjistä kerätty tieto alustojen arvonluonnissa

Markkinoiden tehostaminen ja uudet tuotteet perustuvat usein käyttäjistä kerättyihin tietoihin

Alustan käyttäjien tiedoista jalostetaan:

- Käyttäytymisen ennusteita
- Suosituksia, personointia, kohdentamista
- Kysynnän ja tarjonnan ennakointia

Informaatioteknologian peruskysymyksiä: mitä tietoja tallennetaan, kuka voi hyötyä niistä, kuka päättää?

Alustatoimijat sääntelevät markkinoita

- Kuka voi tarjota palveluita ja kenelle?
- Mitä löytyy kun etsin tuotetta tai palvelua?
- Välineet vastapuolen arviointiin
- Hinnoittelumallit, hinnat itsessään
- Säännöistä poikkeamisen sanktioinnit

Alustan teknologinen sääntely → vaikea havaita tai ohittaa

Markkinoiden luomisen ja sääntelyn tavoitteet

Kuvan lähde

Alustoja organisoivien yritysten liiketoimintaa

Käyttäjien tietojen keruu ja hyödyntäminen → arvonluonti

Luottamusmekanismit, sanktiot, minimihinnat ym → alustan elinvoimaisuus ja tyytyväiset asiakkaat

Vaihtoehtoisia alustatalouden kehityssuuntia

Alustojen ilmeisiä hyötyjä:

- Tehostavat markkinoiden toimintaa, mm. osapuolten löytämistä
- Luovat uusia markkinoita ja arvokkaita palveluita

Hyödyt eivät välttämättä edellytä tiettyä omistusrakennetta tai toimintamallia

Vaihtoehtoisia malleja alustataloudelle:

1. Käyttäjien osuuskunta alustan omistajana
2. Ihmiset henkilödatan hallintaan

Kehityssuunta 1: osuuskunta alustan omistajaksi

Tausta:

Alustojen teknologia ei ole rakettitiedettä

→ Käyttäjä-osuuskunta työnvälitysalustan omistajaksi

Tavoite:

Vaikutusvalta markkinoihin ja sääntelyyn

→ Liiketoiminta-malliin, ehtoihin, hinnoitteluun, sanktioihin

Mahdollisuus:

Läpinäkyvyys ja *luottamus* alustan toimintaan kasvaa

→ Alustatoimija päättää edelleen, mutta käyttäjät omistavat sen

Kehityssuunta 2: ihmiset hallitsemaan omia tietojaan

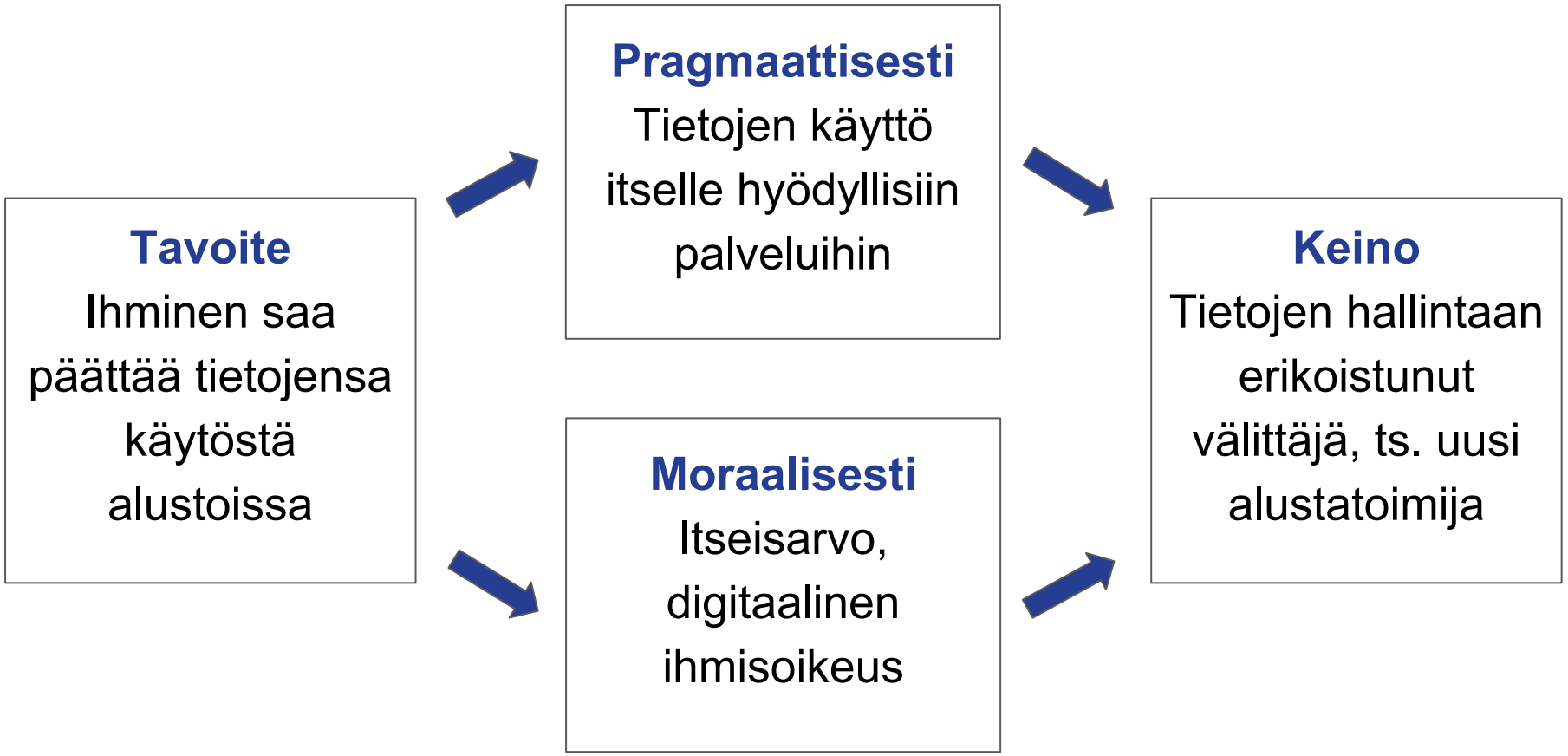

Kysymyksiä

- Voiko yhteistoiminnallisesti organisoiduista alustoista syntyä internet-ajan työväenliike?
- Olisiko datan hallinta toimiva regulaation kanava puuttua alustatalouden markkinoihin tarvittaessa?
- Jos itseään koskevien tietojen hallinta on digitaalinen ihmisoikeus, tulisiko kansalaisille taata tähän työkalut ja keinot?

Kiitos!

Tuukka Lehtiniemi

Tietotekniikan tutkimuslaitos HIIT

tuukka.lehtiniemi@hiit.fi